

کانون تربیت با کارایکشا شوروی

حول قوانین و مقررات مربوط به اطفال بزھکار در کشور شوروی (روسیه سابق) تقریباً

نظیر تحولات مربوط در کشورهای متری جهان بوده و به طور کلی مجازات اطفال

بزھکار در ادوار مختلف خفیف تر از کیفر بزرگسالان در قوانین پیش بینی می شد. طبق

قانون ۱۷۴۲ شکنجه بدنی و شلاق زدن و مجازات اعدام در مورد اطفال کمتر از ۱۷ سال

ممنوع گردید .

در سال ۱۷۶۵ کاترین دوم با صدور فرمانی اطفال کمتر از ۱۰ سال تمام را غیر مسئول اعلام

و در صورت ارتکاب هر جرمی به ولی یا سرپرست و یا کارفرمایش سپرده می شود و

اطفال ۱۰ تا ۱۴ سال تمام را از مجازات با اعمال شاقه معاف نمود. تخفیف مجازات با

اعمال شاقه در مورد اطفال بزھکار کمتر از ۱۷ سال تمام در فرمان اجباری اعلام شد .

طبق قانون ۱۸۶۴ دادرسی اطفال بزھکار از ۱۰ سال تمام تا ۱۷ سال تمام به دادگاههای

بخش محول گردید و نگهداری اطفال محکوم به حبس ، دارلتادیب پیش بینی شد. قانون

مذکور عملاً " از ۱۹۰۹ اجرا گردید .

طبق قانون ۱۴ ژوئیه ۱۹۱۸ که با اقتباس از قوانین دادرسی اطفال بزھکار در کشورهای

متری (آمریکا - انگلستان - فرانسه - بلژیک و غیره) تدوین شده بود دادرسی اطفال

بزهکار و در حالت خطرناک تا سن ۱۴ سال تمام به کمیسیون خاص اطفال محول گردید
و اطفال مذکور از مجازات معاف شدند .

در سال ۱۹۱۹ اطفال تا ۱۴ سال تمام غیر مسئول اعلام شدند.

در ۳۰ آوریل ۱۹۲۱ اولین (کانون تربیت با کار) در مسکو تاسیس شد در اولین قانون
جزای شوروی که در سال ۱۹۲۲ به تصویب رسید سن کبر کیفری از ۱۷ سال تمام به ۱۶
سال تمام تقلیل یافت در صورت محکومیت ، دادرسان مخیر بودند که مجازات اطفال از
۱۴ سال تا ۱۶ سال تمام را تا یک دوم مجازات پیش بینی شده در قانون مذکور تخفیف
دهند .

در سال ۱۹۲۹ کمیته مرکزی حزب کمونیست پیشنهاد نمود که کمیسیون خاصی مرکب
از نمایندگان : وزارت دادگستری - وزارت آموزش و پرورش - سندیکای کارگران -
یک نفر مددکار اجتماعی - یک نفر پزشک به جرائم ارتكابی اطفال تا ۱۶ سال تمام
رسیدگی نموده و روشهای اصلاحی یا تربیتی یا درمانی اتخاذ نماید .

در سال ۱۹۳۵ قوانین مربوط به اطفال مورد تجدید نظر قرار گرفت ، سن اطفال غیر مسئول
از ۱۴ سال تمام به ۱۲ سال تمام تقلیل یافت و برای اطفال بیش از ۱۲ سال تمام تا ۱۶ سال
تمام که مرتکب جرائم : سرقت - ضرب و جرح - قتل می شدند مجازات تعیین گردید .

در سال ۱۹۴۰ به تعداد جرائم فوق الذکر، جرائم خرابکاری راه های ارتباطی و بی انضباطی نیز افزوده گردید .

در سال ۱۹۴۳ برای پیش گیری از بزهکاری اطفال و ارتکاب بزه به طور دسته جمعی (تشکیل باند) موسسات مختلف و تربیتی با کار در اکثر جمهوری های شوروی تاسیس شد اطفال یتیم - ترک شده - بی سرپرست - بی مسکن - بی انضباط و سارقین اشیاء کم ارزش در موسسات مذکور نگهداری شدند

در ۱۹ ژوئن ۱۹۴۳ دادگاه اطفال به ریاست دادرس متخصص اطفال با دستگیری متخصص علوم تربیتی و مربی اخلاقی برای دادرسی اطفال بزهکار و در حالت خطرناک (تا ۱۶ سال تمام) در شهرهای بزرگ اکثر جمهوری های شوروی دایر شد .

طبق قانون جزای اتحاد جماهیر شوروی (مصوب ۲۵ دسامبر ۱۹۵۸) - اطفال تا ۱۴ سال تمام غیر مسئول و در صورت ارتکاب جرائم مختلف ، روش های اصلاحی یا تربیتی یادمانی در مورد آنان بایستی اجرا شود .

اطفال ۱۴ سال تا ۱۶ سال تمام در صورت ارتکاب جرائم مهم (قتل - ضرب و جرح عمدی - نقض عضو - هتک ناموس - حمله مسلحانه - سرقت - ایجاد ضرر و زیان عمدی به اموال اجتماع و دولت یا ملت شوروی - اعمال عمدی که منجر به خرابکاری یا حادثه شود) (سابوتاژ) هر عملی که منجر به خارج شدن راه آهن از خط (ریل)

گردد مسئول بوده و بایستی مجازات شوند. اطفالی که به اتهام ارتکاب جرائم مذکور محکوم به حبس گردند و هم چنین جوانان از ۱۶ سال تا ۱۸ سال تمام که محکوم به کیفر سالب آزادی می شوند (در کانون تربیت با کار) نگهداری می شوند.

از جمله این کانون ها کانون تربیت با کارایشا است که مورد بازدید قرار گرفت.

این کانون در ۶۰ کیلومتری شهر مسکو واقع شده و تعداد جوانان مقیم در آن در روز بازدید به شرح زیر بود:

سن تعداد

بین ۱۶ سال تا ۱۷ سال ۱۲۰ نفر

بین ۱۷ سال تا ۱۸ سال ۲۱۰ نفر

جمع ۳۳۰ نفر

نوع جرائم ارتكابی به شرح زیر اعلام گردید:

- نظم عمومی

- سرقت

- عمل منافی عفت

- متفرقه

مدت محکومیت آنان به قرار ذیل بود :

تعداد مدت محکومیت

۱۰۶ نفر ۳ سال حبس در کانون تربیت با کار

۱۶۰ نفر از ۳ سال تا ۵ سال حبس تربیت با کار

۶۴ نفر از ۵ سال تا ۱۰ سال حبس تربیت با کار

۱- محل و طرز ساختمان کانون

کانون در محوطه ای به مساحت ۱۰ هکتار که دارای درختان میوه (سیب و گلابی و آلو

(بی شمار است تاسیس شده است .

دور کانون با دو دیوار خیلی بلند متداخل به فاصله ۱۰۰ متر از هم محصور است. پس از

عبور از در آهنی دیوار اول بایستی برای ورود به محوطه اصلی کانون از اطاق دراز خیلی

کوچک کم عرض که در دو طرف آن مامورین میلیس صف کشیده اند عبور کرد .

کادر اداری در ساختمان نسبتاً " قدیمی قرار گرفته در طبقه اول این ساختمان ادارات :

حسابداری - دبیرخانه و غیره کانون مستقر است و در طبقه دوم اطاق رئیس کانون و

معاونین او - اطاق شورا و منشی ها و ماشین نویس ها قرار دارد .

کارگاه ها در ساختمان هائی که دارای درهای آهنین و باوسایل استحفاظی کامل است بنا شده در داخل کارگاه ها نیز هر گروهی با سیم توری از سایر گروه ها مجزا شده است خوابگاه ها و سالن نهارخوری و کلاسهای آموزش علمی و حرفه ای و سالنهای مطالعه و

تفریح در داخل محوطه کانون با دیوار بلندی محصور است و برای ورود به محوطه مذکور از تمام جوانان با دقت کامل بازرسی بدنی به عمل می آید. خوابگاه ها گروهی (۲۵ نفری) و تختخوابها دو طبقه و آهنی است .

۲ - سازمان کانون

اداره کانونهای تربیت با کار به عهده میلیس با نظارت مستقیم وزارت کشور هر جمهوری است. کانون ایکشا دارای سازمانهای به شرح زیر می باشد :

الف : سازمان اداری : سازمان اداری کانون عبارتند از :

رئیس : که مسئول حسن اداره کانون بوده و دارای درجه سرهنگی است. رئیس کانون در

موقع بازدید ۲۶ سال سابقه خدمت در کانون تربیت با کارایکشا داشت و دوره های مختلف آموزش ضمن خدمت را که برای تمام افراد کادر کانون اجباری است گذرانده بود .

معاون : مسئول قسمت ابرواسیون می باشد.

سر نگهبانان : (سر نگهبان انتظامی - سر نگهبان کار) نگهبان گروه ها : در هر گروه (۲۵)

نفری) ۲ نفر افسر مسئول نظم گروه می باشند .

نگهبانان انتظامی :

ب - کادر فنی و تربیتی و بهداشتی به شرح زیر بوده :

- مربی اخلاقی ۱۵ نفر

- مربی حرفه ای برای هر گروه ۱ نفر ۱۵ نفر

- مربی تربیت بدنی ۱۴ نفر

- مدد کار اجتماعی ۱۰ نفر

- روانشناس ۲ نفر

- روانپزشک ۲ نفر

- پزشک ۴ نفر

کانون تربیت با کار ایکشا دارای شوراهای مختلفی به شرح زیر است :

۱ - شورای گروه : شورای گروه با حضور سرپرست گروه (افسر مسئول نظم گروه - سه

نفر از نگهبانان - پزشک - مربی حرفه ای (سرپرست کار) - مربی اخلاقی با حضور

نماینده گروه ها هر هفته یک مرتبه تشکیل و وضع جوانان گروه را مورد بررسی قرار داده و در مورد رفتار و کار آنان اظهار نظر می نماید .

۲- شورای اجتماعی : شورای اجتماعی از نمایندگان هر گروه (جوانان محکوم) هر هفته یک مرتبه تشکیل جلسه داده جهت تهیه و توزیع کتابهای مختلف بین اعضاء گروه ها و تنظیم برنامه های هنری اقدام می کند .

۳- شورای کانون : شورای کانون به ریاست رئیس کانون و با شرکت نمایندگان گروه ها و نماینده شورای اجتماعی و معاون و سرپرستان حرفه ای و مربیان اخلاقی و سه نفر از

نگهبانان منتخب هر هفته تشکیل و نسبت به پیشبرد برنامه های اصلاحی و تربیتی تصمیمات لازم را اتخاذ و پیشنهادات رسیده از هر گروه را مبنی بر تشویق یا تنبیه افراد گروه مورد بررسی قرار می دهد تصمیمات متخذه در صورت موافقت رئیس کانون به مورد اجرا گذارده می شود.

انتخابات برای عضویت در شوراها هر دو ماه یک مرتبه انجام می گیرد هر گروه با رای مخفی نماینده خود را انتخاب می نماید.

۳- طرز پذیرش محکومیت

کانون تربیت با کارایکشا فقط روزهای چهارشنبه هر هفته تازه واردین را می پذیرد و جوانان محکوم قبل از اعزام به کانون مذکور در قسمت یا بند خاصی از بازداشتگاه ها نگهداری می شوند

به محض ورود به کانون ، موی سر تازه وارد از ته تراشیده می شود پس از تحویل لوازم و البسه شخصی و استحمام ، محکوم به انیفورم کانون (ژاکت و شلوار سرمه ای - پوتین و کلاه و کت ضخیم و جوراب سیاه رنگ) ملبس و به قسمت ابرواسیون که در ساختمان کاملاً مجزا از سایر ساختمانهاست اعزام می شود.

در قسمت ابرواسیون محکومین به طور انفرادی (سلولی) نگهداری می شوند .

پزشک - روانپزشک - روانشناس - راهنمای حرفه ای با آزمایشات مختلف پرونده شناسائی شخصیت محکوم را که از دادگاه صادر کننده حکم محکومیت به قسمت ابرواسیون ارسال شده تکمیل می نمایند .

معاون کانون مسئول قسمت ابرواسیون بوده و نظارت مستقیم در تکمیل پرونده شناسائی شخصیت محکوم دارد .

مدت ابرواسیون حراکثر ۲۰ روز است.

در مدت ابرس واسیون ، در جلسه ای با حضور معاون کانون - پزشک - سرنگهبان انتظامی

- مربی اخلاقی ، مقررات کانون به اطلاع محکومین تازه وارد می رسد .

مربیان اخلاقی نیز سعی می کنند که اعتماد جوانان محکوم را جلب نموده و به آنان تفهیم

نمایند که هدف از اجرای روش های خاص ، اجرای مجازات نیست بلکه اصلاح و تربیت

و آماده نمودن آنان برای بازگشت به زندگی عادی اجتماعی است .

در مدت ابرس واسیون مربی حرفه ای نیز محکوم تازه وارد را به مقررات کار آشنا می کند

در آخرین روز ابرس واسیون ، رئیس کانون به مدت حد اقل یک ساعت و نیم در دفتر خود

با تازه وارد گفتگو نموده و ضمن توضیح مقررات کانون ، هدف از اجرای روشهای

مختلف را توجیه می نماید

پس از اتمام مدت ابرس واسیون مربیان اخلاقی ، با توجه به پرونده شناسائی شخصیت

محکوم ، گروه او را تعیین می نمایند .

گروه ها دو نوع هستند:

- گروه اطفال قابل تربیت

- گروه اطفال سر سخت

تعداد هر گروه ۲۵ نفر است یکی از جوانان گروه سرپرستی گروه را بر عهده دارد .

پس از اشتغال به کار ، مربی اخلاقی گروه به مدت یک ماه محکوم تازه وارد را تحت

مراقبت دقیق قرار داده و وضع او را به شورای کانون گزارش می دهد .

۴ - برنامه روزانه

برنامه روزانه به شرح زیر اجرا میشود :

- ساعت ۶ و ۲۰ دقیقه صبح بیدار باش - ۵ دقیقه آماده باش برای ورزش - ۱۵ دقیقه

ورزش - ۲۰ دقیقه برای مرتب و تمیز نمودن خوابگاه و اصلاح صورت .

- از ساعت ۷ و ۴۵ دقیقه صرف صبحانه .

- از ساعت ۸ تا ۱۳ کار در کارگاه و یا شرکت در کلاس های آموزشی .

- از ساعت ۱۳ یک دوم صرف ناهار در دودسته شروع می شود دسته اول کسانی هستند

که در کارگاه کار می کنند. دسته دوم کسانی که در کلاسهای آموزشی شرکت دارند .

از ساعت ۱۴ تا ۱۹ شرکت در کلاسهای آموزشی و یا برنامه های هنری برای کسانی که

صبح در کارگاه ها کار می کنند و کار در کارگاه ها برای کسانی که صبح ها به تحصیل

اشتغال دارند .

- ساعت ۱۹ صرف شام

- ساعت ۲۲ و ربع سکوت و خاموشی *

نظافت خوابگاه ها و تمام محوطه کانون با خود محکومین است.

۵- روش کانون

روش کانون ، تربیت با کار است. هدف از اجرای این روش ، تربیت کارگر متخصص می باشد * برنامه های کانون تحت نظم و انضباط خاص نظامی اجرا می شود و پس از گذراندن دوره کار آموزی به محکومین مزد کارگر عادی پرداخت می گردد که یک سوم آن به حساب بانکی آنان واریز و دو سوم آذبه کانون تعلق دارد .

هرگاه محکومی از میزانتعین شده کمتر کار کند به همان نسبت از مزد او کسر می گردد در صورتی که کارهای محوله را با دقت انجام دهد تا یک دهم مزدش پاداش حسن کار دریافت می دارد. در ضمن اجرای روش تربیت با کار ، برنامه های آموزش علمی و حرفه ای و هم چنین برنامه های خاص تقویت حس ملی و میهنی دقیقا\ اجرا می گردد .

برای عادت دادن جوانان به زندگی اجتماعی و آشنائی آنان به قوانین و مقررات ، حقوق کیفری جزا و علوم سیاسی جزو برنامه دروس تدریس می شود. اکثر مربیان از بانوان هستند

شخصیتهای علمی و سیاسی از کانون بازدید و بای اعتلای سطح دانش آنان سخنرانی می نمایند .

برای پر کردن اوقات فراغت ، گروه های ورزشی (تنیس - والیبال - ژیمناستیک - دو - شنا) و گروه های هنری تحت مراقبت و هدایت مربیان تربیت بدنی و هنری تشکیل شده و شرکت در گروه های ورزشی اجباری است .

۶- رابطه محکومین با خارج از کانون

الف - ملاقات - در شوروی پس از محکومیت اطفال و جوانان در اکثر موارد از والدین آنان سلب حضانت می شود .

جوانانی که در گروه جوانان سر سخت پذیرفته می شوند حق ملاقات ندارند .

محکومینی که در گروه قابل تربیت پذیرفته شده اند هر سه ماه یک مرتبه حق ملاقات با بستگان خود را دارند .

مدت ملاقات ۴ ساعت است که با حضور نگهبان در اطاق مخصوص ملاقات انجام می گیرد .

هرگاه رفتار و کار محکوم رضایت بخش باشد اجازه ملاقت بیشتر داده می شود .

پدر و مادر - خواهر و برادر - عمه و خاله - دایی و عمو حق ملاقات دارند. روز ملاقات ، روزهای یک شنبه اول هر ماه است .

هرگاه بستگان یا والدین محکوم از ملاقات با وی خودداری نمایند مربی اخلاقی و مددکاران اجتماعی با آنان مصاحبه و الزاماً و ادار به ملاقات می نمایند .

ب : مکاتبه - مکاتبه محکومین با دوستان و کسان خود نامحدود است نامه های ارسالی و وارده دقیقاً" بازرسی می شود .

۷ - تشویق و تنبیه

محکومینی که کار و رفتارشان در کانون رضایت بخش باشد به عضویت در شوراها انتخاب می شوند و اسامی آنان در تابلوهای خاص تشویق که در فاصله کارگاه ها و قسمت ناهار خوری نصب شده اعلام می گردد و در اجرای روشها به آنان ارفاق می شود. پس از گذراندن یک سوم محکومیت با استفاده از آزادی مشروط از کانون آزاد و روش آزادی با مراقبت در مورد آنان اجرا می شود .

محکومینی که طرز کار و رفتارشان رضایت بخش نباشد حق شرکت در سالن تفریح و برنامه های هنری را ندارند در صورت تخلف از مقررات ، بازداشت انفرادی می شوند و غذای آنان منحصر به نان و آب می گردد.

۸ - آماده نمودن محکومین برای بازگشت به زندگی

عادی و اجتماعی

اجازه خروج از کانون قبل از اتمام مدت محکومیت در قوانین کیفری شوروی پیش بینی نشده است .

هر گاه طرز و رفتار محکومی رضایت بخش باشد و یک سوم مدت محکومیت را گذرانده باشد در اجرای روش نسبت به او ارفاق میشود و یا اینکه از آزادی مشروط استفاده می کند. کسانی که با استفاده از آزادی مشروط از کانون مرخص می شوند تحت مراقبت قرار می گیرند.

دو ماه مانده به اتمام مجازات ، سر محکوم از ته تراشیده نمی شود. موی سر محکوم طبق معمول اصلاح می گردد.

مسئولین از اجرای روش تدریجی نهایت رضایت را داشتند. تعداد کسانی که تکرار جرم داشتند از ۳ درصد تجاوز نمی کرد .

نویسنده : دکتر تاج زمان دانش